

Smøbedommen, som det havde sin Banffelighed at gennemføre, men den bliver kastet bort som aldeles intetbetydende, saafremt man ikke faar 1 eller 2 Skoler, hvor man kan gennemføre Noget, om hvilket jeg foruden de personlige Tvivl, jeg har derom, maa sige, at efter Alt, hvad der er kommet frem derimod fra dem, som ere kyndige, og som ville komme til at gennemføre det, kan man fornuftigvis ikke forlange, at Ministeren skal kaste sig ind i dette, uden at han selv har en vis Overbevisning og Tro paa at kunne finde den nødvendige Medvirkning til Gjennemførelsen deraf. Jeg siger altsaa, at dette kan ikke ske, at Maalet kan naas, naar det gaar ud paa at føre det oldnordiske Sprog i nærmere Forbindelse med Skolefagene, men at jeg ikke kan gaa ind paa at stille det op som det, der skal danne det væsentlige Grundlag for og Afslutningen paa Undervisningen i en eller flere Skoler. Naar der med Hensyn til Nedlæggelsen af Klasser er vist en Tilbøielighed fra Ministeriets Side til at gaa i denne Retning, saa siger man, at dette ikke kan hjælpe Noget, saafremt man ikke vil kaste 4 Klasser bort, uagtet man derved fuldstændigt vil bryde med den Tanke, hvorpaa Lovforslaget hviler; man siger: Det kan ikke hjælpe Noget, thi saa faa vi ikke det og det, uagtet man ikke kan påvise, hvad det er, man vil faa, yderligere, end at man siger, at saa haaber man, at der skal retse sig Noget rundt omkring, som man ikke kender, medens vi sige: Lader os se, om der er Tændets dertil, og om ikke en Forandring, hvorved Skolen indskrænkes til 6 Klasser og altsaa Skolegangens Begyndelse til 12—13 Marsalderen, allerede vil gjøre sin Virkning. Men ved Siden deraf er der jo det, som jeg dog troede var Hovedgrunden, men denne er næsten rent svunden bort under Forhandlingerne, hvorfor jeg dog vil stræbe at kalde den frem engang endnu. Det, som man nærmest klagede over for et Del Aar tilbage og har klaget over hver Gang denne Sag er kommen frem, var sandelig ikke det, at man ikke kunde fordybe sig i Oldnordisk, men det var det, at man ikke blot overvældede Disciplene med for megen Læsetid, men navnlig ogsaa med for meget og med for forskjelligartet Læsestof. Det var dette,

som gjorde, at man dengang i de Unges Navn og med Hensyn til, hvad man mente at maatte fordrø, endogsaa i den legemlige Sundheds Interesse, for ikke at tale om den aandelige, opstillede ligesom med en vis Sky og med en vis Mistillid til at kunne naa Noget — som en Mulighed, at man vilde udfordre disse mathematisk-naturvidenskabelige Sag i deres større Omfang og fuldstændigere Begrundelse fra de klassisk-sproglige Sag, for at hver Retning i sidste Instants kunde faa sit Område, idet man havde en Høielse af, at derved og først derved kunde den Lettelse opnaas, som man tilsigtede. Det er jo netop dette, som er gennemført i det fra Ministeriets Side fremlagte Forslag, det er dette, som i høt Grad vil influere paa hele Skoledannelsen og ogsaa paa den Anstrengelse, som den vil medføre, og det er gennemført paa en saadan Maade, at det er ført lige til Universitetet og med høit ubetydelige Modifikationer, hvori der i alt Fald kunde være Tale om Ændringer, hvis man havde Noget imod dem, er ledet til det samme Resultat, at Disciplene kunne indtræde ved Universitetet som akademiske Borgere. Hvad der i Lovforslaget er kommet frem, er saaledes allerede i og for sig, og endnu mere med de Forandringer, der ere bragte i Forslag af Mindretallet, og som jeg har taget Hensyn til, en meget betydelig Reform og en saadan, at jeg maa tilstaa, at jeg selv som Minister vilde have haft Betænkelighed ved at gaa saa vidt, som jeg er gaaet, naar jeg ikke netop i denne Sag tiltroede mig at have nogen personlig Kundskab erhvervet gennem mit hele Livs Udvikling og gennem en fast Overbevisning. Men netop naar en Minister har denne, synes det mig dog at ligge meget nær, at man ikke maatte forlange af ham, at, fordi der opstilles visse Forandringer, som En har, og nogle, som en Anden har, men som blive modsagte og bestridte fra alle andre Kanter, han saa ogsaa skulde kaste sig ind i dette ved denne Reform, hvis Gjennemførelse alligevel kan frembyde Banffeligheder nok. Dersom man havde fulgt Ministeren paa den Vej, som han har foresloaet, saa tror jeg, at man hos ham vilde have fundet den samme Tilbøielighed, som jeg i det